

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

זיגש

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כה

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק”
בפר חב"ד ב'

לעילוי נשמת

חמותו מרת גיטל ב"ר אשר ע"ה דווינסקי
נפטרה ביום ד' טבת ה'תשנ"ז

אחותו מרת חנה ב"ר יהודה ע"ה ימיני
נפטרה ביום ה' טבת ה'תשנ"ז

אמו מרת שושנה ב"ר שלום ע"ה ימיני
נפטרה בש"ק פ' ויגש, ז' טבת ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י

הרה"ת ר' אמיתי וזוגתו מרת פייגא שרה
ומשפחתם שיחיו ימיני

*

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה

וזוגתו מרת טשאנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

א. כל ישראל נקראים על שם יוסף

על הפסוקי "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף" מפרש רש"י²: כל ישראל נקראים על שם יוסף, לפי שהוא פירנסם וכלכלם בימי הרעב. כנאמר בפרשתנו³: "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף".

בפשטות מבארים: כיון שיוסף כלכל את בני ישראל בתקופה של הרעב, כלומר, קיומם היה תלוי ביוסף, לכן הם נקראים על – שמו על שם שהוא קיים והחזיק את מציאותם.

בכך מובנת לשון רש"י "פירנסם וכלכלם בימי הרעב". שהרי, לכאורה: הפסוק "ויכלכל יוסף..." עוסק בתקופה שיעקב ובניו כבר היו במצרים וכבר בטל הרעב⁴, כדברי חז"ל⁵: "מכיוון שבא יעקב למצרים באה ברכה .. וכלה הרעב"⁶.

ולפי האמור לעיל מובן, שדוקא "לפי שהוא פירנסם וכלכלם בימי הרעב", לפני ירידתם למצרים הם רכשו תבואה אצל יוסף במצרים⁷, ולאחר הסתלקותו של יעקב, כאשר "חזר הרעב"⁸, הבטיח יוסף לאחיו "אנכי אכלכל

(1) תהלים פ, ב.

(2) ועד"ז במצוד" (וראה לקמן הערה 6). – וברד"ק שם (וראה ראב"ע שם ד"ה יושב. ראב"ע, רמב"ן ורד"ק ויחי מט, טז): מעת כ' נקרא ישראל יוסף ואפרים .. ויקרא בהם שמי כו'. ולהעיר מראב"ע תהלים שם ד"ה רועה.

(3) פרשתנו מז, יב. – אבל ראה לקמן בפנים.

(4) כי מ"ש יוסף (פרשתנו מה, יא. וראה שם, ה"ז) "וכלכלתי אותך שם כי עוד חמש שנים רעב" (וראה תוספתא שבהערה הבאה) – ה' מפני שלא ידע עדיין שיבטל הרעב בבוא יעקב למצרים.

(5) פרש"י פרשתנו מז, יט (מתוספתא סוטה פ"א).

(6) ולהעיר שבמצוד" תהלים שם הלשון "שיוסף כלכל את השבטים במצרים".

(7) ולהעיר שיוסף החזיר להם הכסף כו' (ראה מקץ מב, כה ואילך. מד, א. ועוד).

(8) תוספתא שם.

אתכם ואת טפכם"⁹ – דוקא בכך ראו שקיום בית ישראל תלוי ביוסף.

ב. מהי מעלת ישראל בכינוי "יוסף"?

אך יש להבין¹⁰:

(א) מדוע ייקראו בני ישראל תמיד על שם יוסף, משום פעולה מסויימת של יוסף שנעשתה לפני שנים רבות ובמשך תקופה קצרה בלבד?

(ב) ועיקר: תוכנו של הפסוק "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף" ... הופיעה" הוא בקשה מאת הקדוש-ברוך-הוא – "האזינה .. הופיעה". ומכך מובן, שבכינויים של ישראל בשם "יוסף" מתבטאת מעלתם של ישראל, המרגישה זכות למילוי הבקשה "האזינה .. הופיעה".

ויותר מכך: מכך שהמילים "נוהג כצאן יוסף" מופיעות לאחר חלקה הראשון של הבקשה "רועה ישראל האזינה" מובן, שהכינוי "יוסף" מבטא מעלה גדולה יותר מהשם "ישראל", לפחות לגבי הענין המדובר במזמור זה¹¹ – כי סדר התפלה הוא, כמובן, מן הקל אל הכבד: תחלה מוזכרת מעלה פתוחה יותר, ולאחר מכן, אם אין די בכך, מוסיפים מעלה גבוהה יותר וכדומה.

ואין מובן: במה מהווה הענין שיוסף "פירנסם וכלכלם בימי הרעב" זכות ומעלה של "כל ישראל", עד אשר יתרון זה משפיע ומסייע ל"האזינה .. הופיעה"?

(9) ויחי ג, כא (הובא בתוספתא שם).

(10) ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 239 ואילך.

(11) ועוד זאת: ממה שנאמר "האזינה" לפני "נוהג כצאן יוסף" משמע, שההידוש בהבקשה (שבהמשך הפסוק) "יושב הכרובים הופיעה" שייך להוספה זו "נוהג כצאן יוסף" (היינו, ש"נוהג כצאן יוסף" הוא (גם) הקדמה ל"יושב הכרובים הופיעה"). ראה לקמן הערה 57.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תשנ"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח). שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חז"ל: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תשנ"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(שבדורנו), „כמוך כפרעה“¹, (פרעה דקדושה) ד„אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין“.

(משיחות ש"פ ויגש, ד' טבת תשנ"ב)

(3) פרשתנו מד, יח.

(4) זח"א רי, א.

כפי שדיברו ועוררו לאחרונה כמה פעמים, שע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כבר סיימו את כל ההכנות לגאולה, וכעת צריכים רק להמשיך את הגאולה בפועל בגשמיות וחומריות העולם (חומריות שנשתנתה לגשמיות) בגלוי לעיני בשר.

...היום צריך רק לפקוח את העינים, ואז יהי נראה איך שהעולם כולו דורש שכל יהודי יימצא במעמד ומצב של גאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, שזה גופא הוא הטעם לזה שרואים כיום איך שבנ"י יכולים לעמוד בענייני היהודים בכל התוקף והבעלות ("בעל הבתשקייט") גם על אומות העולם, ואין הדבר תלוי אלא ברצונם, כי היות, שעומדים תיכף לגאולה, שבה יתגלה בפועל איך "דוד עבדי נשיא להם לעולם"¹, "וידעו הגוים כי אני ה'"² – לכן זה משתקף בפועל במצב של דורנו, כהכנה המולידה מיד לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ולחוסף, שזה מרומז גם ב"ויגש אליו יהודה", שיחד עם הסיוע של תוקף העבודה של יוסף שבדורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יש גם ה"ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, "דוד עבדי נשיא להם לעולם", שבא בסיוע ונתינת כוח מיוסף (שבדורנו), "כמוך כפרעה", (פרעה דקדושה) ד„אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין“.

ג. „פירנסס“ ברוחניות

ויש לומר, שההסבר לכך הוא¹²:

כל ענין גשמי מתחיל ו"משתלשל" ממקורו הרוחני. וכך בעניננו – העובדה שיוסף „פירנסס וכלכלם בימי הרעב“ בפשטות, כלומר, שפרנסתם הגשמית של בית ישראל בימי הרעב היתה תלויה ביוסף נובעת מכך שהוא כלכלם בימי הרעב ברוחניות¹³.

רעב בגשמיות קשור ל„רעב“ ברוחניות¹⁴ – תקופה ומצב של העלם והסתור, שבו אין אלקות מאירה בגלוי. ומעלתו המיוחדת של יוסף היא – שבכחו „לכלכל“ ברוחניות גם „בימי הרעב“, כפי שיוסבר להלן בהרחבה.

זוהי המשמעות הפנימית של „הוא פירנסס וכלכלם בימי הרעב“: יוסף השפיע לבית ישראל ממעלותיו ומן התכונות הנעלות שלו, שבאמצעותן אפשר להתגבר על ה„רעב“. הוא החזיר זאת בהם באופן של „פירנסס וכלכלם“, כך שזה יהיה מזונם ופרנסתם – שהדברים יחדרו לפנימיותם ויהפכו להיות „דם ובשר כבשרם“.

ולכן נקראים ישראל עד סוף כל הדורות בשם יוסף, כיון שהוא „פירנסס וכלכלם בימי הרעב“, כי על ידי כך הושרשה בכלל ישראל לתמיד המעלה המיוחדת של עבודת יוסף.

ולכן מובן מדוע נקראים ישראל בשם יוסף דוקא במזמור זה, הקשור לבקשה „רועה ישראל האזינה...“, משום שתוכנו של מזמור זה היא התפלה לגבי „שלש גלויות“¹⁵, ואשר משום כך „נאמר“¹⁶ במזמור זה שלש פעמים¹⁷

השיבנו האר פניך ונושעה". וזכותם העיקרית של ישראל בעת גלותם קשורה ליוסף, אשר „פירנסס וכלכלם בימי הרעב“ – אף יותר מאשר מעלתם כ„ישראל“ – „רועה ישראל האזינה“, כפי שיוסבר להלן.

ד. יוסף – עבודת ה' בתוך הגלות

וההסבר לכך הוא:

יחדו של יוסף משאר השבטים הוא בכך, שהוא היחיד אשר היה בגלות אצל אדון ומלך זר – „נשבה לבין הגוים“¹⁸. לא רק בתקופה הראשונה לאחר ש„הורד מצרימה“¹⁹ בהיותו עבד בבית פוטיפר ואסיר בבית הסוהר, אלא אף בתקופה מאוחרת יותר, בהיותו משנה למלך, אשר „ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים“²⁰, בכל זאת הוא היה תחת שליטתו ומנהיגותו של פרעה – „הכסא אגדל ממך“²¹. ושלטונו בכל ארץ מצרים היה כמשנה של פרעה²².

הבדל זה תואם להבדל הפשוט שבין חיי יוסף ועבודתו לבין סדר חייהם של שאר השבטים, כמוסבר במספר מקומות²³:

השבטים היו „רועי צאן“, מנותקים מענייני עולם, העלולים להפריע בעבודת ה'. וכן – עבודתו של הרועה צאן אינה דורשת עמל וטרח מרובה. ואילו יוסף היה עסוק בענייני העולם – תחלה בבית פוטיפר, אשר „ויפקדו על ביתו וכל יש לו נתן בידו“²⁴, וכן לאחר מכן בבית הסוהר – „ואת כל אשר עושים שם הוא

(18) רש"י ויחי מז, לא.

(19) וישב לט, א ואילך.

(20) מקץ מא, מד.

(21) שם, מ. – ולהעיר מפרש"י ויחי ג, ו.

(22) ראה סוף פרשתנו (מז, יד) ויבא יוסף את הכסף ג' ביתה פרעה; שם, כ: כל אדמת מצרים לפרעה; שם, יט; כה: עבדים לפרעה. ועוד.

(23) תו"ח שם (קב, ב ואילך). ד"ה ולא זכר תרפ"ח. ובכ"ח. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 197.

(24) וישב לט, ד. ובת"א (ועד"ז בתיב"ע) שם, יא: למבדק בכתבי חושבני'.

נו.

ווי גערעדט און מעורר געווען כמה פעמים לאחרונה – אז לויט דער הודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, האָט מען שוין פֿאַרענדיקט אַלע הכנות צו דער גאולה, און איצטער דאַרף מען נאָר ממשיך זיין די גאולה בפועל אין גשמיות וחומריות העולם (חומריות וואָס ווערט איבערגעמאַכט אויף גשמיות), בגלוי לעיני בשר.

... היינט דאַרף מען נאָר אויפֿעפֿענען די אויגן, וועט מען זען ווי די גאַנצע וועלט מאָנט אַז יעדער איד זאָל שוין שטיין אין דעם מעמד ומצב פון גאולה האמיתית והשלמה.

ויש לומר, אַז דאָס גופא איז דער טעם פֿאַרוואָס מ'זעט היינט ווי אידן קענען שטיין בעניני היהודים מיטן גאַנצן תוקף און בעה"ב"שקייט אויך אויף אוה"ע – ואין הדבר תלוי אלא ברצונם – וואָרום היות, אַז מ'שטייט גלייך פֿאַר דער גאולה, ווען עס וועט נתגלה ווערן בפועל ווי „ודוד עבדי נשיא להם לעולם“, וידעו הגוים כי אני ה' – דעריבער שפיגלט זיך עס אָפּ בפועל אין דעם מצב פון אונזער דור, אַלס הכנה וואָס פֿירט גלייך אַריין צו דער גאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו.

ולהוסיף, אַז דאָס איז אויך מרומז אין „ויגש אליו יהודה“, אַז צוזאַמען מיט דעם סיוע פון דער תוקף העבודה פון יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, האָט מען אויך דעם „ויגש אליו יהודה“, משיח שיבוא בקרוב ממש, „ודוד עבדי נשיא להם לעולם“, וועלכער קומט בסיוע ונתינת כח פון יוסף

(1) יחזקאל לו, כה.

(2) שם, כה.

והוא היה כל כך משועבד ללבן, עד אשר לבן אמר לו „הבנות בנותי... וכל אשר אתה רואה לי הוא“³¹, ומצב כזה של גלות ושעבוד אין אנו מוצאים אצל אברהם או יצחק – בכל זאת, גם תקופת גלות קשה זו לא גרמה להפרעה או רפיון ח"ו בעבודתו הנעלית של יעקב – „עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי“³².

זהו החידוש של יעקב – מדת האמת³³, שבה לא ייתכנו שינויים, ולכן הוא נשאר באותו תוקף, בכל המצבים, ללא שום שינוי, ואפילו בגלות אצל לבן וכדומה.

וכך גם לגבי „תולדות“ האבות: „אברהם יצא (ונפרד)³⁵ ממנו ישמעאל .. יצחק יצא (ונפרד) ממנו עשו“, ואילו יעקב „מטתו שלמה“³⁶, ולא אפשרי שום פסול („יצא ממנו“) בורעו – כי³⁷ זוהי תוכנה ומעלת מידת האמת, שבלתי אפשרי בה שום שינוי או סטיה.

למרות זאת יש הבדל מהותי בין יעקב לבין יוסף, עד אשר הכח העיקרי שיש ליהודי כדי להתגבר על הגלות, נשאר דוקא מיוסף, כפי שיוסבר להלן.

1. גם בגלות – מעל הגלות

ההבדל הפשוט בין „גלות“ יעקב לבין „גלות“ יוסף: אצל יעקב, בנוסף לכך ש(א) שעבודו ללבן התבטא רק בעבודתו עבור לבן כפועל³⁸, רועה, ולא עבד (וב) בכל אופן לבן

היה עושה²⁵, ובודאי בהיותו למשנה למלך, כאשר הוא ניהל את כל עניני מצרים – „ועל פיך ישק כל עמי“²⁵, תפקיד שהיה כרוך בטורות מרובות –

אך למרות כל זאת, לא בלבדו אותו כל הטרדות הללו בעבודת ה', ובו בזמן הוא נשאר קשור בדביקות מוחלטת לאלקות.

אצל השבטים האחרים היתה דביקותם בה' כרוכה בהתבודדות ובניתוק מעניני העולם – ומובן, שבאופן כזה של עבודה הרי מצב של גלות, ושהיה תחת שלטון של זר, סותרים ומפריעים בדביקות בה'.

דוקא בדרכו של יוסף, שאף בהיותו טרוד בעניני העולם נשאר בדביקותו המוחלטת בה', ניתן להתגבר על המצב של גלות.

ה. יעקב – עבודה בתוקף גם בגלות

נאמר²⁶, „אלה תולדות יעקב יוסף“ – יוסף הוא ההמשך, „תולדות“, של יעקב²⁷, כדברי חז"ל²⁸, „כל מה שארע לזה ארע לזה“.

וכן גם בענינינו: יחודו של יוסף מאחיו, שדוקא הוא התגבר על המצב של גלות, הוא המשך ו„תולדות“ של יעקב ושל היחוד שלו לעומת אברהם ויצחק. כפי שאנו רואים, שמבין שלשת האבות, יעקב הוא היחיד אשר עבר שנים רבות של גלות ושעבוד – עשרים שנה בבית לבן²⁹, בעבודתו עבורו באופן של „הייתי ביום אכלני חורב... עבדתך...“³⁰,

(25) שם, כב.

(25*) מקץ מא, מ.

(26) ר"פ וישב.

(27) ראה באריכה ביאורו לאדה"מ (כט, ד ואילך) ולהצ"צ (ע' קסת ואילך). אוה"ת ויחי (שפה, ב ואילך. ושד.) ובכ"מ.

(28) ב"ר עה"פ (פפ"ד, ו – הובא בפרש"י עה"פ). ע"ש.

(29) המרמו ג"ח על כללות ענין הגלות (והר"פ ויצא (קמ), א). מ"ד פס"ח, יג. ועוד.

(30) ויצא לא, מ"מא (וראה שו"ע אדה"ו חו"מ הל' נזיק גר"ג ס"ד בקר"א).

(31) ויצא שם, מג (ועקב לא ענה לו ע"ז ויתר מזה – הכתוב אומר: וישכם לבן בבוקר וינשק לבני ולבנותיו. – אבל ראה תיב"ע, פי' הראב"ע ועוד).

(32) וישלח לב, ה ובפרש"י.

(33) חז"א קלט, סע"א. קסא, א. ועוד. תניא ספ"ג.

לקו"ת מטות פג, סע"ג ואילך. ואתחנן ה, ריש ע"ב.

ובכ"מ. – וראה במקומות שנשמנו בהערה 27. ועוד.

(34) פסחים נו, א. ויק"ד פל"ז, ה. ועוד.

(35) לקו"ת ואתחנן ה, א. שה"ש ט, ד. – ועפ"ז יומתק

דיוק ל' רש"י (וישב לה, ל) „עכן שיצא ממנו“. – ולהעיר בנוגע לזמרי וקורח (רש"י ויחי מט, ו).

(36) ויק"ד שם. רש"י ויחי מז, לא. וראה פסחים שם.

(37) לקו"ת ואתחנן (שם א"ב). ועוד.

(38) ראה רמב"ם סוף הל' שכירות. טושו"ע חו"מ סו"ס

המזמור: „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“, „ראה . . ביאת המשיח, על כן נתן תודות לשם“.

* * *

מהענינים העיקריים דגאולה האמיתית והשלימה – בנין ביהמ"ק השלישי (למעלה מהמשכן, מבית ראשון ומבית שני), „מקדשי אדני כוננו ידיך“ . . יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז ב„מעשינו ועבודתינו“ בענינים שהם מעין ודוגמא והכנה לבניית בית המקדש השלישי – ע"י בנין בתים חדשים (והוספה וחיזוק הבתים הקיימים כבר) בתים בכל ג' הקוין דתורה תפלה וגמ"ח.

(משיחות ש"פ ויגש, ה' טבת תנש"א)

לא היה איש זר, אלא „עצמי ובשרי אתה“³⁹ – הרי, גם בהיותו בגלות אצל לבן הוא לא שקוע לגמרי בעניני העולם. גם שם היה מצב של ויברח יעקב (ב)שדה ארם⁴⁰, הוא היה רואה צאן⁴¹, שכאמור לעיל, זוהי עבודה שניתן להשאיר בהתבודדות מעניני העולם⁴². וזאת, משום שיעקב הוא תכלית הקדושה והאור, נעלה לחלוטין מחושך הגלות, כלשון החסידות⁴³: דרגת יעקב היא עולם אצילות, ששם „לא יגורך רע“⁴⁴, שם אין כלל חושך והסתרת אלקות.

וזהו ההבדל שבין יעקב והאבות לבין השבטים⁴⁵: השבטים היו רועי צאן במטרה לפרוש מן העולם כדי שעניני העולם לא יפריעו, וזה מצביע על כך, שעניני העולם נחשבים לגביהם, אשר על כן הכרח לפרוש מהם.

ואילו האבות היו מרוממים בעצם מעניני העולם. ומשום שדרגתם בעבודת ה' היא דרגה שכולה אור וקדושה, ללא אפשרות כלל של חושך ועניני עולם, ממילא היה כך גם בחייהם הגשמיים, שהם היו רועי צאן – מעל עניני העולם⁴⁶.

וכך גם אצל יעקב: אף בהיותו בגלות בבית לבן לא היה אפשרי כלל לגביו ענין של חושך העולם והוא נותר מובדל ומרום מן הגלות, ולכן שמש גם בפשטות כרועה צאן.

שלו. שר"ע אדה"ו שם הל' שאלה ושכירות כו' סעיף כ. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ה ע' 139 ואילך.
(39) ויצא כט, יד (וראה שם, טו). – אלא שהתנוג עם יעקב ברמאות, כאיש זר כו', „ואביכן התל בי גו“ (ויצא לא, ז ואילך), עד ש„בקש לעקור את הכל“ (נוסח הגש"פ). (40) הושע יב, יג.
(41) ראה ויצא לא, לח"מ.
(42) ראה ב"ר פס"ח, יא: כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב ומה ה' אומר כו' ט"ו שיר המעלות כו' כל ספר תהלים כו'.
(43) ראה במקומות שנשמנו בהערה 27. ועוד.
(44) תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, סע"ג (וש"ג).
(45) ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 197 ובהערות שם.
(46) ראה תו"ח ויחי שם (קד, ג) בנוגע האבות: שאין הצמצום מסתיר כלל עד שיהיה צריך להפשיט א"ע כו'.

ענין זה, שגם כאשר יעקב יורד לגלות הוא נשאר מובדל ונעלה מן הגלות, מתבטא גם בכך, שכאשר מתרחשת מלחמה בין יעקב לבין שרו של עשו⁴⁷ – „התאבקו“ בין יעקב לבין הצד שמנגד לו – הרי אז „שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל“⁴⁸, יעקב נעשה שר ובעל הבית על המתנגדים אליו, עד אשר שרו של עשו עצמו מוכרח להודות ש„לא יעקב... שמך כי אם ישראל כי שרית...“⁴⁹,

וכך גם כאשר יורד יעקב למצרים, בנוסף לכך שנשאר נבדל מן המצרים⁴⁹ בדומה לאמור לעיל בבית לבן – בהיותו בארץ גושן מיטב הארץ⁵⁰ – הרי „ויברך יעקב את פרעה“ – שיעלה נילוס לרגליו .. ומשקה את הארץ⁵¹: יעקב הוא המברך את פרעה, עד שפרעה יכיר בכך שפרנסת המצרים באמצעות הגילוס תלויה בברכתו של יעקב⁵².

ז. הפיכת הגלות לגאולה בכחו של יוסף

וזהו החידוש של יוסף:

אצל יוסף היתה ירידה לגלות, באופן שהיה נתון תחת שליטתם של פוטיפר, ולאחר מכן של פרעה – ולמרות זאת, גם במצב כזה הוא נשאר בדביקות מוחלטת באלקות.

ולכן, כוחו של כל יהודי להתגבר על הגלות – שאצל כל יהודי קיימת גלות כפשוטה, תחת שליטה הגויים וכו' – נובע בעיקר מיוסף.

(47) וישלח לב, כה. ובדרו"ל עה"פ.

(48) שם, כט.

(49) ועד שמבחר שנותני של יעקב היו בארץ מצרים (בעה"ט (ועוד) ר"פ ויחי. היום יום יח טבת – נת' בארוכה בלקו"ש ח"י ע' 160 ואילך. ועוד). וראה ויחי"א רטו, ב (נת' במקומות שבהערה 27).

(50) פירשנו מו, יא. ועוד. – ולהעיר מלקו"ש [המתורגם] חט"ו ע' 441 ואילך ובהנמקן שם.

(51) פירשנו שם, י ובפרש"י.

(52) ראה בארוכה בזה – המשך באתי לגני השי"ת פי"ג (ובד"ה באתי לגני תשכ"ג – סה"מ באתי לגני ח"א ע' קסט ואילך). [המתורגם] ח"ו ע' 32.

הוספה

בשורת הגאולה

י.

מהטעמים לכך שהמעמד ומצב ד"יחי יעקב בארץ מצרים"י (שגם בזמן הגלות נעשה יהודי בעה"ב על העולם, "אדוני הארץ", ולכן מקבל עזר וסיוע ממלכות המדינה באופן ש"טוב כל ארץ מצרים לכם הוא"י) מודגש ביותר בדורנו זה:

כיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מודגשת בו ההכנה להפיכת הגלות ע"י "טעימה" מעין זה בזמן הגלות – שבסמיכות לסוף הגלות נעשה מעמד ומצב ד"יחי יעקב בארץ מצרים, והולך וניתוסף ככל שמתקרבים יותר להפיכת הגלות בגאולה האמיתית והשלימה.

... ובמיוחד בשנת "גסים" (תש"נ) ושנת "נפלאות אראנו" (נ"א) – כפי שראינו במוחש הנסים והנפלאות בתקופה האחרונה, כולל – ובמיוחד בנוגע להיחס דמלכות המדינה ההיא ("מעצמת-על") לאפשר ולעזור ולסייע לבנ"י להיות במעמד ומצב של הרחבה, לצאת מן המיצר אל המרחב, באופן שגם בארץ מצרים (ברגעי הגלות האחרונים) יהי אצלם מעמד ומצב ד"יחי יעקב,

וכל זה – מפני שעומדים בסמיכות ממש להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובלשונו של דוד מלכא משיחא, "נעים זמירות ישראל", במזמור פ"ט: "כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי", "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", ועד לסיום וחיותם

וכוח זה החדיר יוסף לבני ישראל על ידי ש"פירנסם וכלכלם בימי הרעב" – שהוא השפיע לכל השבטים⁵³ מדרגתו וממעלתו, כדלעיל בסעיף ג', ועל ידי כך נמסר כח זה לבניהם אחריהם, לכל אחד ואחד מישראל⁵⁴ עד סוף כל הדורות.

וזהו גם סדר הבקשות במזמור "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף":

כשיהודים מתפללים על הגלות, שיזכו ל"השיבנו האר פניך ונושעה" – מציינים תחלה את מעלתו של כל יהודי כ"ישראל" – "שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", שלכל יהודי ניתנה מעלה זו בירושה מיעקב, שמצד פנימיות נפשו הוא שר על עניני הגלות, ולכן דורשים "האזינה".

ולאחר מכן מציינים את המעלה הגבוהה יותר – "נוהג כצאן יוסף" – מעלת "יוסף" הקיימת אצל כל אחד ואחד, אשר אפילו במצב שיהודים שרויים בתוך החושך וההעלם

53 ואף ש(יעקב) השבטים עצמם (היו בארץ גושן) לא היו תחת שעבוד מצרים (רש"י ואראו, ו, טז) – מ"מ הוצרכו להשפעתו של יוסף בשביל בניהם אחרים כו' (ראה תו"ח שם (קה, ב ואילך) בפ' "למחי" שלחני .. לפליטה גדולה" (פרשתנו מה, ה(ז)). ומ"מ נאמר "להחיות לכם" (פרשתנו שם) וכיו"ב – כי יוסף המשיך באחיו העילוי שנפעל ע"י בירור הגלות (בירור דתו כו' – ראה תו"ח שם). 54 ואין לזה סתירה ש"אין קורין אבות אלא לשלשה" (ברכות טז, ב. תו"א ר"פ וארא ובכ"מ) – כמשנ"ת בלקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 241 הערה 17. ועוד.

55 ושייכות מיוחדת לדורנו זה, שנשיא הדור – כ"ק מו"ח אדמו"ר – שמו (הראשון) יוסף, ו"פירנסם וכלכל" את ישראל (הן בגשמיות והן ברוחניות) "בימי הרעב" דחושך כפול ומכופל דדרא דעקבתא דמשיחא. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ג' (ע' 89 ואילך) – ההשוואה דעבודת נשיא דורנו לבחי' יוסף בכ"כ פרטים. ע"ש. ובלקו"ש חכ"ה ע' 272 הערה 21.

56 ולהעיר שגם הענין דביטול הגלות (דעשו) שע"י יעקב – השלימות בזה היא ע"י יוסף ("תולדות יעקב"), וכמש"נ (עובדי' א, יח – הובא ברש"י ויצא ל, כה. רש"י ישן ר"פ וישב) "בית יעקב לאש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש".

57 שוהו המשך הבקשה, שיהי' (לא רק "האזינה" כ"א) "יושב הכרובים הופיעה".

58 ראה לקו"ת בהעלותך לה, ג' (ובאזה"ת שם ס"ע תכג ואילך). אזה"ת בא ס"ע ערב ואילך.

59 דוד מלכא משיחא שיהי' למעלה מעלה מבחי' יוסף – שלכן "דוד עבדי נשיא להם לעולם" (יחזקאל לו, כה – מהפסוק פרשתנו) – ראה תו"ח שם (קו, א ואילך). וראה לקו"ש חכ"ה ע' 258 ואילך.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

❧ ❧ ❧

ויהי שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

❧ ❧ ❧

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

- 1 יחי מז, כח.
- 2 מקץ מב, ל. לג.
- 3 ויגש מה, כ.
- 4 פסוק ד.
- 5 פסוק כא.